

- Om Ingeniøren
- Lokal søgning
- Bagsiden
- Avisen som PDF
- Annoncører
- Advertisers
- Abonnement

Netdebat ↕ Oversigt

- [Valg af...](#)
- [Se Begrænsninger...](#)
- [Flersyn](#)
- [Boot fra cd](#)
- [Se Begrænsninger...](#)
- [Distribution af Linux](#)
- [Se Begrænsninger...](#)
- [Hjættalere skal...](#)
- [Studiestart Elektro...](#)
- [Analog video](#)
- [Flersyn](#)
- [Studiestart Elektro...](#)
- [Defekte Toogsinner](#)
- [Analog video](#)
- [Prosonic DVD-955](#)
- [50 seneste indlæg](#)
- [200 seneste indlæg](#)

Ingeniøren|net
Skelbækgade 4
Postbox 373
1503 København V
Tlf. 33 26 53 00
fax 33 26 82 01
webdesk@ing.dk

Eksperterne tilbage i elfenbenstårnet

Magten vil ikke have viden. Politikerne er ved at forskanse sig bag Christiansborgs tykke mure i et uoplyst flertalsdiktatur, hvor de svære problemer uimodsagt bliver en opgave for statsapparatet. Eksperterne bliver godt nok fri for snærende mundkurve, men mister samtidig det økonomiske fundament

Af Birgitte Marfelt
Fredag, 18.01.2002 01:00

Med regeringens omfattende storskraldsindsats i denne uge, hvor 150 råd, nævn, puljer og centre blev smidt ud – nogle efter at have samlet støv på hylden i årevis – vil landet samtidig miste meget af den systematiserede debat og analyse. Fremover får politikerne friere spil, fordi det bliver mere tilfældigt, hvor meget oplysning og forskning der vil ligge til grund for politiske beslutninger.

»Magten vil ikke have viden. Det er en klassisk problemstilling,« siger magtforfatteren, professor Bent Flyvbjerg, Aalborg Universitet.

»Politikere er generelt imod analyse fra uafhængige instanser, fordi det indskrænker deres frie handlerum. Der er en mærkelig sammenhæng på den måde, at jo mindre politikere ved, desto større frihed har de til at beslutte, hvad de vil.«

»På den anden side er den tekno-utopiske drøm fra 1950-60'erne om, næsten uden brug af politikere, at kunne analysere sig frem til resultatet også en farlig tankegang. Men det er lige så farligt at gå i den modsatte grøft og sige, at vi ikke gider høre på alt det forskning,« siger Bent Flyvbjerg.

Gammeldags demokrati

Den seriøse debat om væsentlige politikområder inden for eksempelvis miljø, IT og trafik er altså truet, fordi der kommer til at mangle eksperter, der som medlem af et råd eller nævn er forpligtet til at følge den videnskabelige udvikling, til at udfærdige rapporter og til at svare på spørgsmål fra både politikere og presse.

Ikke bare ministrene, men også regeringens styrelser og sektorforskningsinstitutioner kan dermed slippe lettere af sted med politisk prægede resultater, fordi der mangler det modspil, som et råd og dets sekretariat kan give.

Det gør sig f.eks. gældende på transport-, miljø- og IT-områderne, der kæmper med tunge problematikker som roadpricing, vandmiljøplan og IT-overvågning. Næppe nogen eksperter har ressourcer til at overtage evalueringen og kritikken af disse komplicerede politik-områder.

»Det meriterer dem ikke. Så hvis vi ikke er der til at puste dem i nakken, vil de kun skrive engelsksprogede artikler i internationale magasiner,« siger Transportrådets chef, Susanne Krawack.

Med andre ord er der en risiko for, at magten forsvinder ind bag lukkede døre hos embedsmænd og ministre – og at regeringen groft sagt kommer til at sidde i centrum for et uoplyst flertalsdiktatur – især på områder, der kræver tværfaglighed og er præget af stor kompleksitet.

»Det bliver en gammeldags form for demokrati, et enstrengt system kun med Folketinget og ministerierne. Et moderne demokrati er langt mere pluralistisk. Der er mange flere stemmer i spil, og det civile samfund har en meget større gennemslagskraft,« siger professor Bent Flyvbjerg.

»I et velfungerende demokrati er uafhængige forskere i råd og nævn med til at sætte dagsordenen. Det er derfor, Transportrådet på eget initiativ er gået ud og har undersøgt ting, som de har fundet for dårligt dokumenteret. Og det samme gør lignende institutioner i de fleste vestlige demokratier,« siger Flyvbjerg.

Lektor Lars Torpe, Aalborg Universitet, der forsker i demokrati og politisk deltagelse, er enig:

»Der har helt klart været udvalgt og nævn, der har været befordrende for nytænkning i samarbejdet mellem det offentlige og det private.«

Eksperter bliver gidsel

Stik imod forventningen kan nedlæggelsen af råd og nævn dog også gå hen og åbne munden på en række eksperter, der det sidste årti har været vel rigeligt vævet ind i centraladministrationen.

Tilbage på universiteter, i private virksomheder og organisationer vil mange eksperter ikke længere været bundet af trættende clearing med rådsformænd, inden en holdning kan luftes – eller risikere møgfaid fra departementchefer og styrelsesdirektører, der er sure over solotrip i medier.

Seneste nyheder

- [Aalborg-ingeniører får topkarakter af industrien](#)
- [Ny virus snyder dig med hjertespi](#)
- [IDA og CSC tilfredse med OK-forhandlinger](#)
- [Milliardoverskud hos Elsam](#)
- [Firmaet bag Dolly tæt på konkurs](#)
- [Amagermetroen graves ikke ned](#)
- [Skinnefejl afsporede tog](#)
- [Svag forskning truer EU's velstand](#)
- [Hård kritik af tænketank hilses velkommen af DI](#)
- [Junckers skal strømlines](#)
- [Innovationsmiljøer vil evalueres](#)
- [Konsulenthuse har stor appetit på ingeniører](#)
- [Postkassetast-programmering](#)
- [Wirtschaftwunder med stress](#)
- [Katinka kigger med](#)
- [And and and osv.](#)
- [Sådan håndterer du stresset](#)
- [72 ansatte fyret fra Lego i Billund](#)
- [DSB ud af 2003 med overskud på 997 mio. kr.](#)
- [Microsoft: EU-dom gør websites ubrugelige](#)

Vi finder det, du søger.

Et medlemskab af et råd eller nævn eller deltagelse i en udredning har nemlig til tider betydet, at man blev en slags gidsel i en sag eller havde vanskeligere ved at give udtryk for sin egen opfattelse. Ekspertisen bliver så at sige monopoliseret.

Det har været nævnt som et problem i forbindelse med tilblivelsen af Dybkjær-Lindegaard rapporten, Det Digitale Danmark. Nogle af de 50-100 inspiratorer og deltagere gav simpelt hen sig selv mundkurv på efter offentliggørelse af rapporten.

Lukkede cirkler

Også i forbindelse med Bicheludvalget, der så på afviklingen af pesticidanvendelse her til lands, er det kendt, at der internt i arbejdsgrupperne var en del ballade om at nå frem til en fælles holdning – som vel at mærke medlemmerne skulle bakke op ved offentliggørelsen af resultatet.

Lars Torpe peger på, at de mange råd og nævn nok har ført landets eksperter tættere på lovgivningsarbejdet og forvaltningen, og at mange synspunkter fra forskellige sider dermed er kommet med i debatten, men samtidig at den ofte er foregået i lukkede cirkler.

Formen er altså god til at skabe konsensusløsninger, men ikke altid lige gavnlige for den offentlige debat, mener han.

»For når man kommer frem til et resultat i form af en rapport, som fremlægges i den offentlige debat, ja, så er det dem, der skulle deltage som vidende på området, fraværende, fordi de har været med inde,« siger Lars Torpe.

Han nævner her miljøområdet. Tidligere miljøminister Svend Auken (S) formåede at indkapsle de fleste eksperter og miljøgrupper i diverse udvalg, og der var ofte en pris for at være med under Auken-koncernens faner.

»De fik ikke mundkurv på, men det var ikke passende at gå ud og sige en hel masse kritisk, når man havde været med til at udforme noget i fællesskab,« siger han.

Professor Peter Munk Christiansen, Aalborg Universitet, der forsker i magt og interesseorganisationers rolle, har siddet i Byggeriets Udviklingsråd, hvor han følte sig som en »del af apparatet«:

»Det havde den konsekvens, at jeg skulle tænke mig om, hvis jeg ville sige noget offentligt. Jeg vil ikke kalde det selvcensur, men jeg var en del af et netværk, hvor man er afhængig af hinanden, herunder at medlemmerne ikke render rundt og råber til højre og venstre,« siger han.

Munk Christiansen frygter altså ikke mindre debat med saneringen:

»Man kan ikke bare konkludere, at saneringen fjerner de kritiske røster. Masser af eksperter vil oplade deres røst på universiteterne og i organisationerne, så jeg har svært ved at se, at det her næsten skulle være en udemokratisk beslutning,« siger han.

Fremprovokere liv

Som erstatning for debatten i råd og nævn håber Per Christensen, lektor på Aalborg Universitet og vismand i det nu truede Naturråd, at befolkningen f.eks. på miljøområdet vil mobilisere sig igen:

»Det er ingen hemmelighed, at det har været svært at være miljøbevægelser i Danmark, fordi Svend Auken har været så progressiv. Man kan håbe at den nye regering med sin politik nu kan fremprovokere mere liv der,« siger han.

Faktisk har statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) i sin nytårstale netop peget på befolkningen, der godt selv kan træffe valgene og ikke skal finde sig i smagsdommerne.

Her bemærker Lars Torpe, Aalborg Universitet, dog, at hvis intensionen er at åbne for mere borgerinddragelse fra neden, så skal der gøres noget aktivt for det, f.eks. ved at etablere borgerpaneler eller høringer.

»Så må regeringen følge op med noget, som mere målrettet inddrager den enkelte borger, og det har jeg ikke set,« siger han.

ANNONCE:

Microsoft
Your potential. Our passion.

**'Mød Microsoft
- for udviklere'**

msdn

Microsoft Developer Network

[@ Nyhedsbrev](#) | [Abonnement på Ingeniøren](#)

[Kontakt](#) |

[Bøger](#) | [Jobfinder](#) | [KraTeknik](#) | [Messer](#) |

Søg

Ingeniøren|net